לִישָׁנֵי בַּתְרָאֵי – את הלשונות האחרונים קָא מַשְׁמַע לָן, שאם אמר בקידושין 'הריני אישך' ובדומה, או בגירושין 'איני אישך' ובדומה, אין בזה אפילו ספק.

הגמרא מבארת את הטעם שאי אפשר לקדש ולגרש בלשונות אלו: הָכָא – בקידושין כְּתִיב (דברים כד א) 'כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ', ודורשים שהקידושין נעשים על ידי שהוא לוקח אותה אליו, וְלֹא שֶׁיַּקַּח אֶת עַצְמוֹ אליה, ולכן אם אמר 'הריני אישך' או לשון דומה, לא חלו הקידושין. וְהָכָא – ובגירושין כְּתִיב (שם) 'וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ', ודורשים שהגירושין נעשים על ידי שהוא משלחה ממנו, וְלֹא שֶׁיְּשַׁלַּח אֶת עַצְמוֹ ממנה, ולכן אם אמר 'איני אישך' או לשון דומה, לא חלו הגירושין.

הגמרא מביאה ברייתא המפרטת לשונות נוספים בקידושין: תָּנוּ רַבָּנָן, אמר לאשה 'חֲרֵי אַתְּ אֲשָׁתִּי', 'חֲרֵי אֲרוּסָתִי', 'חֲרֵי אַתְּ קְנוּיָה לִי', מְקוּדֶּשֶׁת. וכן 'חֲרֵי אַתְּ שָׁלִי', 'חֲרֵי אַתְּ בִּרְשׁוּתִי', 'חֲרֵי אַתְּ זְקוּקָה לִי', מְקוּדֶּשֶׁת. תמהה הגמרא: וְלֵיתְנִינְהוּ כּוּלְּהוּ כַּחֲדָא – שישנה התנא את כל הלשונות הללו כאחד. משיבה הגמרא: תְּנָא, תְּלַת שַׁמְּעִינְהוּ וְגַרְסִינְהוּ – התנא שמע דינים אלו בשלושה שלושה, וכך שנה אותם.

הגמרא דנה על לשונות נוספים האם מועילים לקידושין: אֵיבָעֵיָא לְהוּ, אמר לאשה 'הרי את מְיוּחֶדֶת לִי', מַהוּ – האם לשון זה מועיל לקידושין או לא. וכן 'הרי את מְיוּעֶדֶת לִי', מַהוּ. וכן 'הרי את עֲזֻרָתִי', מַהוּ. וכן 'הרי את נְגִידָתִי', מַהוּ. וכן 'הרי את עֲצוּרָתִי', כלומר שתהיה נאספת עמו לבית, מַהוּ. וכן 'הרי את צַלְעָתִי', מַהוּ, או 'הרי את סְנוּרָתִי', מַהוּ, או 'הרי את תַּחְתִּי', מַהוּ, וכן 'הרי את תְּפוּשָׂתִי', מַהוּ. וכן 'הרי את לְקוּחָתִי', מַהוּ. הגמרא פושטת ספק אחד: פְּשׁוֹט מֵיהָא חָדָא – יש לפשוט לפחות ספק אחד, דְּתַנְיָא, דְּאָמַר 'הרי את לְקוּחָתִי', חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בקידושין 'כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה'. הגמרא מסתפקת עוד: אֵיבָעֵיָא לְהוּ, אמר לאשה 'הרי את חֲרוּפָתִי', מַהוּ. מוכיחה הגמרא: תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא, דְּאָמַר לאשה 'הרי את חֲרוּפָתִי', מְקוּדֶּשֶׁת, שֶׁכֵּן בִּיהוּדָה קוֹרִין לַאֲרוּסָה 'חֲרוּפָה'. מקשה הגמרא: וְכִי יְהוּדָה הַוְיָא רוּבָּא דְּעָלְמָא – הם רוב העולם, שכיון שהם קוראים לארוסה 'חרופה', לכן בכל מקום 'חרופתי' זה לשון קידושין. מתרצת הגמרא: הָכִי קָאָמַר, דְּאָמַר 'הרי את חֲרוּפָתִי', מְקוּדֶּשֶׁת, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יט כ) 'וְהִיא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ', והכוונה לשפחה מאורסת, ולמדנו ש'חרופה' הוא לשון אירוסין, וְעוֹד, שבִּיהוּדָה קוֹרִין לַאֲרוּסָה 'חֲרוּפָה'. מקשה הגמרא: וְיהוּדָה וְעוֹד לְקָרָא – וכי הפסוק צריך ראיה ממנהגי ארץ יהודה. מתרצת הגמרא: אֶלָּא הָכִי קָאָמַר, דְּאָמַר לשון 'חֲרוּפָה' בִּיהוּדָה, מְקוּדֶּשֶׁת, שֶׁכֵּן בִּיהוּדָה קוֹרִין לַאֲרוּסָה 'חֲרוּפָה', ואצלם הוא לשון אירוסין. אבל בשאר העולם אין לשון זה כלום.

הגמרא דנה האם קודם שקידש בלשונות אלו דיבר עמה על עסקי קידושה: בְּמַאי עָסְקִינַן, אִילֵּימָא – אם נאמר שבְּאופן שֶׁאֵין מְדַבֵּר – שלא דיבר עִמָּהּ עַל עִסְקֵי גִּיטָּהּ וְקִידּוּשֶׁיהָ קודם לאמירה, מָנָא יָדְעָה מַאי קָאָמַר לָהּ – מהיכן היא יודעת שכוונתו לקידושין שתתרצה לו, ופשיטא שאינה מקודשת, וְאֶלָּא נאמר שמדובר בְּאופן שהיה מְדַבֵּר עִמָּהּ עַל עִסְקֵי גִּיטָּהּ וְקִידּוּשֶׁיהָ, אם כן קשה, שאַף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר לָהּ כלל לשון קידושין, אלא רק נתן לה כסף לקדשה, נַמִּי תהיה מקודשת, דִּתְנַן, הָיָה מְדַבֵּר עִם אִשָּׁה עַל עִסְקֵי גִּיטָּהּ וְקִידּוּשֶׁיהָ, וְנָתַן לָהּ גִּיטָּהּ וְקִידּוּשֶׁיהָ, וְלֹא פֵּרֵשׁ בפיו כלום, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, דַּיּוֹ בכך ואין צריך דיבור כלל, וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, צָרִיךְ לְפָרֵשׁ בפיו. וְאָמַר רַב הוּנָא אָמַר שְׁמוּאֵל, הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי, ואם כן מדוע נסתפקה הגמרא בלשונות הקידושין, הלא אף בלי לשונות אלו היא מקודשת. מבארת הגמרא: אָמְרִי, לְעוֹלָם מדובר בְּמְדַבֵּר עִמָּהּ עַל עִסְקֵי גִּיטָּהּ וְקִידּוּשֶׁיהָ, וְאִי דְּיָהֵיב לָהּ וְשָׁתֵיק – אם היה נותן לה את הכסף ושותק, הָכִי נַמִּי – אכן היתה מקודשת, אבל הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן דְּיָהֵב לָהּ וְאָמַר לָהּ בְּהָנֵי לִישָׁנֵי – שנתן לה ואמר לה לשונות מסופקים, וְהָכִי קָא מִיבָּעֲיָא לֵיהּ – ואלו הם צדדי הספק, האם הָנֵי לִישָׁנֵי לְקִידּוּשֵׁי קָאָמַר לָהּ – האם כשאמר לשונות אלו התכוין לקידושין, אוֹ דִילְמָא לְמֶלְאכָה קָאָמַר לָהּ – או שהתכוין שתבוא לעשות עבורו מלאכה. הגמרא מסיקה, תֵּיקוּ – שאלות אלו נשארו בספק ולא נפשטו.

הגמרא מבארת את המשנה לגבי היה מדבר עמה על עסקי קידושה: גּוּפָא, הָיָה מְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה עַל עִסְקֵי גִּיטָּהּ וְקִידּוּשֶׁיהָ, וְנָתַן לָהּ גִּיטָּהּ וְקִידּוּשֶׁיהָ וְלֹא פֵּרֵשׁ כלום, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, דַּיּוֹ בכך ומקודשת, וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, צָרִיךְ לְפָרֵשׁ 'הרי את מקודשת לי'. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל על דברי רבי יוסי, וְהוּא שֶׁבשעת הקידושין היו עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן. וְכֵן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא, וְהוּא שֶׁעֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן. מביאה הגמרא מחלוקת תנאים בדין זה: כְּתַנָּאֵי, רַבִּי אוֹמֵר, וְהוּא שֶׁעֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן, ורַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן, מקודשת. תמהה הגמרא: וְאִי לָאו דַּעֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן מָנָא יָדְעָה מַאי קָאָמַר לָהּ – אם אינם עסוקים באותו ענין, מנין ידעה האשה את כוונתו בנתינת המעות. משיבה הגמרא: אָמַר אַבָּיֵי, מדובר שהיו עסוקים מֵעֵנְיָן לְעִנְיָן בְּאוֹתוֹ עִנְיָן, שלא דברו על הקידושין ממש, אלא על ענייני זיווגם, כגון הנדוניא והנכסים שיש לו להתפרנס מהם, אבל אם פסקו לגמרי מלדבר בעסקי קידושין, אינה מקודשת.

אָמַר רַב הוּנָא אָמַר שְׁמוּאֵל, הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי, שאם היה מדבר עם האשה על עסקי קידושה, ונתן לה את המעות, מקודשת. וכן בגירושין.

אָמַר לֵיהּ רַב יִימַר לְרַב אַשִׁי, וְאֶלָּא הָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, כָּל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּטִיב – שאנו בקי בדיני גיטין וְקִידּוּשִׁין, לֹא יָהֵא לוֹ עֵסֶק עִמָּהֶם להיות דיין בגיטין וקידושין, שמא יתיר איסורי עריות שהוא עיוות שאי אפשר לתקנו, האם מדובר אֲפִילּוּ לֹא שָׁמַע לֵיהּ – אם אינו יודע את הָא דְּרַב הוּנָא אָמַר שְׁמוּאֵל שהלכה כרבי יוסי. כלומר, האם הלכה זו שכיחה שיתן אדם קידושין או גירושין בלא לפרש. אָמַר לֵיהּ, אֵין הָכִי נַמִּי. שנינו בדברי שמואל (לעיל ה:), וְכֵן בְּגִירּוּשִׁין, נָתַן לָהּ גִּיטָּהּ וְאָמַר לָהּ 'חֲרֵי אַתְּ מְשׁוּלַּחַת', 'חֲרֵי אַתְּ מְגוֹרֶשֶׁת', 'חֲרֵי אַתְּ מוּתֶּרֶת לְכָל אָדָם', חֲרֵי הִיא מְגוֹרֶשֶׁת. מבארת הגמרא, פְּשִׁיטָא שאם נָתַן לָהּ גִּיטָּהּ וְאָמַר לָהּ לְאִשְׁתּוֹ – וכתב בגט 'חֲרֵי אַתְּ בַּת חוֹרִין',

---

המשך מהעמוד הקודם

שיקבל הסכמתם. ואופני ההשתדלות ידועים בסביבתו, כי כמה וכמה עשו כהנ"ל והצליחו, וכמדומה שישנם גם משרדים המשתדלים בהאמור, ויודעים באיזה סגנון טוב יותר לנסח את הבקשה, והרי אין חכם כבעל הנסיון.

לכתבו בענין הסכסוך שלו, מובן שצריך לעשות כדעת עו"ד היודע לא רק החק הכתוב, כי אם - תגובת השופטים שהרי לפעמים זוהי המכריעה.

ויהי רצון שיעצוהו כטוב באמת, ויבשר טוב, והרי נמצאים בחודש אדר, שכל יום ויום נצטווינו להרבות בשמחה.

בברכה לבשו"ט ולפורים שמח.

לא אָמַר וְלֹא כְּלוּם, מפני שאין זה לשון גירושין, שהרי גם נשואה היא בת חורין. וכן פשוט שאם אָמַר – כתב לָהּ לְשַׁפְחָתוֹ בשטר שחרור 'חֲרֵי אַתְּ מוּתֶּרֶת לְכָל אָדָם', לֹא אָמַר וְלֹא כְּלוּם, מפני שאין זה לשון שחרור, ורק לאשה מועיל לשון זה, כיון שהיתה אסורה לכל ועל ידי הגירושין היא מותרת, אבל שפחה על ידי שחרורה אינה נעשית מותרת לכל, אלא אדרבה נאסרת לעבדים שהיתה מותרת להם כשהיא שפחה. אמנם יש להסתפק אם אָמַר – כתב לָהּ לְאִשְׁתּוֹ בגט 'חֲרֵי אַתְּ לְעַצְמֵךְ', מַהוּ – האם הגירושין חלים או לא, מִי אָמְרִינַן לִמְלֹאכָה קָאָמַר לָהּ – האם אומרים שכוונתו שמעשי ידיה יהיו לעצמה, אוֹ דִילְמָא לְגַמְרֵי קָאָמַר לָהּ – או שכוונתו שתהיה לעצמה אפילו להינשא לאחר, כלומר לגרשה.

הגמרא פושטת את הספק: אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אַשִׁי, תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא, גּוּפוֹ – נוסח עיקרו שֶׁל גֵּט שַׁחְרוּר בעבד כנעני, 'חֲרֵי אַתָּה בֶּן חוֹרִין' או 'חֲרֵי אַתָּה לְעַצְמְךָ'. הַשְׁתָּא נלמד קל וחומר, וּמָה עֶבֶד כְּנַעֲנִי, דְּקָנֵי לֵיהּ גּוּפֵיהּ – שגופו קנוי לאדון, כִּי אָמַר לֵיהּ – כשכתב לו בשטר שחרור 'חֲרֵי אַתָּה לְעַצְמְךָ', לְגַמְרֵי קָאָמַר לֵיהּ – כוונתו שיהיה לעצמו לגמרי, אִשָּׁה, דְּלֹא קָנֵי לֵיהּ גּוּפָהּ – שאין גופה קנוי לבעלה, לֹא כָּל שֶׁכֵּן שיועיל לשון זה.

הגמרא דנה על לשון נוסף: אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אַשִׁי, אָמַר – כתב לְעַבְדּוֹ הכנעני בשטר שחרור 'אֵין לִי עָסָק בָּךְ', מַאי – האם העבד משוחרר או לא, מִי אָמְרִינַן – האם אנו אומרים ש'אֵין לִי עָסָק בָּךְ', לְגַמְרֵי קָאָמַר לֵיהּ – כוונתו שלא יהיה לו בו עסק לגמרי, ואף את גופו הוא משחרר והעבד מותר בבת חורין, אוֹ דִילְמָא לְמִלְאכָה קָאָמַר לֵיהּ – או שכוונתו רק לשחררו ממלאכתו, ולא לשחרר את גופו.

הגמרא פושטת את הספק: אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן לְרַב אַשִׁי, וְאָמְרִי לָהּ שאמר רַב חָנִין מְחוֹזָאָה לְרַב אַשִׁי, תָּא שְׁמַע מהברייתא, הַמּוֹכֵר עֲבָדוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים, ואצל הגוי לא יוכל העבד לקיים מצוות, קנסוהו חכמים שעליו לפדותו אפילו בפי עשרה משוויו, ואף שפודהו אין העבד חוזר אליו, וְיָצָא העבד לְחֵירוּת, וְצָרִיךְ גֵּט שִׁחְרוּר מֵרַבּוֹ רִאשׁוֹן שיהיה מותר בבת ישראל. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שצריך גט שחרור, שֶׁלֹּא כָּתַב עָלָיו – על העבד, אוֹנוֹ – שטר כשמכרו לגוי, אֲבָל אִם כָּתַב עָלָיו אוֹנוֹ, וְהוּא שֶׁחֲרְרוֹ, ואינו צריך שטר נוסף. וביארה הגמרא (גיטין מג:), הֵיכִי דָּמֵי אוֹנוֹ – מהו שטר זה, אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, דְּכָתַב לֵיהּ האדון, כְּשֶׁתִּבְרַח מִמֶּנּוּ – מן הנכרי, אֵין לִי עָסָק בָּךְ, ולשון זה לשון שחרור הוא. ולמדנו מכאן ש'אין לי עסק בך' הוא לשון שחרור:

שנינו במשנה (לעיל ב.) שהאשה נקנית לבעלה בכסף. הגמרא דנה אלו נתינות נחשבות כנתינה לקידושין ואלו לא: אָמַר אַבָּיֵי, הַמְקַדֵּשׁ בְּמַלְוֶה, שאמר לה התקדשי לי במלוה שהלויתי לך, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, מפני שקידושי כסף נלמדים (לעיל ד:) בגזירה שוה 'קיחה' 'קיחה' משדה עפרון, ולומדים משם שעל האיש לתת לאשה בשעת הקידושין דבר של ממש כדי לקדשה, ואילו המעות שהלוה לה הם כבר שלה, ונמצא שלא נותן לה כלום כשהוא מקדש אותה. ואם אמר לה התקדשי לי בְּהֶנְאַת מַלְוֶה, מְקוּדֶּשֶׁת, וְאָמוּר לַעֲשׂוֹת בֶּן מְפִגֵּי הַעֲרָמַת רִבִּית. מבררת הגמרא: הַאי הֶנְאַת מַלְוֶה הֵיכִי דָּמֵי, אִילֵימָא דְּאַזְקֵפַהּ – אם נאמר שזקף את ההלואה בריבית מלכתחילה, דְּאָמַר לָהּ הריני מלוה לך אַרְבַּע זוז בְּחֲמִשָּׁה זוזים, ועתה אומר לה התקדשי לי בזוז החמישי, הָא רִבִּית מֵעַלְיְיתָא הוּא – זו ריבית גמורה, ולא הערמת ריבית, ומדוע אמר אביי שזה הערמת ריבית. וְעוֹד, הֵיכִי מקדש בְּמַלְוֶה, שהרי אף את הזוז החמישי היא חייבת לו, ואם כן אינו נותן עתה דבר חדש, ולמה נחשב כ'מקדש בהנאת מלוה' שמקודשת. מבארת הגמרא: לֹא צְרִיכָא, 'מקדש בהנאת מלוה' שמקודשת, הכוונה דְּאַרְוַוח לָהּ זִימְנָא – שדחה לה את זמן הפרעון, ואמר לה התקדשי לי בהנאה זו שהיית נותנת פרוטה לאדם שישדלני, או לי, כדי שאדחה את הפרעון. ואין זו ריבית גמורה מפני שלא התנה עמה בשעת ההלואה שעבור זה הוא מלוה לה, אלא זה רק הערמת ריבית. וכל שכן אם מחל לה על ההלואה ואמר לה התקדשי לי בהנאה שמחלתי לך, מקודשת. ואין זה כמקדש במלוה שאינה מקודשת, ששם מקדשה במעות ההלואה, ואינו נותן לה כלום מפני שהמעות כבר שלה, אבל כאן הוא נותן לה את ההנאה עצמה:

הגמרא דנה על נתינת כסף על מנת להחזירו, בקידושין, ובדינים אחרים: אָמַר רָבָא, נתן כסף לאדם ואמר לו הַיְלָךְ – קח לך מָנֶה עַל מְנַת שֶׁתַּחֲזִירֵהוּ לִי אחר כך, בְּמֵכָר, הקונה קרקע בכסף על מנת שהמוכר יחזיר לו, לֹא קָנָה, וכן בְּאִשָּׁה, המקדש אשה בכסף על מנת שתחזירנו לו, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, וכן בְּפִדְיוֹן הַבֵּן, הפודה את בנו בחמישה סלעים על מנת שהכהן יחזירם לו אחר הפדיון, אֵין בְּנוֹ פָּדוּי, ואפילו אם התקיים התנאי והחזירו את הכסף, משום שכיון שעליהם להחזיר את הכסף אין זה נחשב שקבלו דבר. אבל בִּתְרוּמָה שנתן לכהן על מנת שיחזירנה לו, יָצָא יְדֵי נְתִינָה, וכשהכהן מחזיר לו התרומה שלו, וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּהֵן נִרְאֶה כְּכֹהֵן הַמְסַיֵּיעַ לבעל התבואה בעבודתו בְּבֵית הַגָּרְנוֹת שבשדה על מנת שיתן לו את התרומה, ואסור לכהן לעשות זאת משום שהוא נראה כקונה תרומה בשכרו, ואם עשה כן חילל את השם ואסור לתת לו את התרומה.

מקשה הגמרא: מַאי קָסָבַר רָבָא שחילק בין מכירה וקידושין ופדיון הבן לתרומה, אִי קָסָבַר שמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר שְׁמָהּ מַתָּנָה, אף שעליו להחזירו לאחר מכן, אֲפִילּוּ בּוּקְּהוּ נַמִּי – אף במכר וקידושין ופדיון הבן תועיל נתינה זו לקנין, וְאִי קָסָבַר רבא שמתנה על מנת להחזיר לֹא שְׁמָהּ מַתָּנָה, אֲפִילּוּ תְּרוּמָה נַמִּי לֹא יצא ידי חובתו. וְעוֹד, הָא רָבָא הוּא דְּאָמַר שמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר שְׁמָהּ מַתָּנָה, דְּאָמַר רָבָא, האומר לחבירו הַיְלֵךְ אֶתְרוֹג זֶה וצא בו ידי חובת נטילת אתרוג בחג הסוכות, עַל מְנָת שֶׁתַּחֲזִירֵהוּ לִי אחר כך, אם נָטְלוֹ וְהֶחֱזִירוֹ, יָצָא ידי חובתו, וְאִם לָאו, לֹא יָצָא ידי חובה כיון שלא נתקיים התנאי, ונתבטלה הנתינה והרי הוא למפרע גזול בידו, ואין יוצאים ידי חובה באתרוג גזול. ומבואר שמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה, שאם לא כן לא היה יוצא ידי חובה באתרוג זה שניתן לו על מנת להחזיר בלבד.

מתרצת הגמרא: אֶלָּא אָמַר רַב אַשִׁי, בְּכוּלְּהוּ – במכר ובפדיון הבן ובתרומה, אמר רבא שָׁקְנֵי – שקנה את הקרקע, והבן פדוי, ובתרומה יצא ידי חובת נתינה, משום שמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה, לְבַר – חוץ מֵאִשָּׁה שאינה מתקדשת בכסף שניתן לה על מנת להחזיר, לְפִי שֶׁאֵין אִשָּׁה נִקְנֵית בַּחֲלִיפִין, והנותן מתנה על מנת להחזיר הוא כמקדש בחליפין, שדרך חליפין הוא שנותן האחד לחבירו סודר לקנין והוא אוחז בו ומחזירו, ולכן אינה מקודשת. הגמרא מביאה סיוע לפירוש זה: אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא מָר בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָיָה לְרַב אַשִׁי, הָכִי אָמְרִינַן מִשְׁמֵיהּ דְּרָבָא כְּוָותָךְ – כך אנו אומרים בשם רבא, שמתנה על מנת להחזיר מועילה במכר ופדיון הבן ותרומה, ואינה מועילה בקידושין.

הגמרא דנה על דרכים נוספות של נתינת כסף לקידושין: אָמַר רָבָא, אמרה האשה לאיש תֵּן מָנֶה לְפַלּוֹנִי

המשך מעמוד רט

והרי נמצאים אנו בחדש שנקודתו פורים עניני הגוף כמבואר בכ"מ מיוסד על דברי הט"ז או"ח סי' עת"ר ס"ק ג' וק"ל.

בברכה לבשו"ט בהנ"ל וכן בנוגע למילוי השליחות.